

írás 'nemzeti tudomány', és az irodalomtudós sem töltheti életét mindig a nyugalmas könyvtári munkába elmerülve: a nemzeti élet folytonosságáért is felelősséget kell vállalnia."

A tanulmányokat a szerző az elmúlt két évben írott publicisztikai cikkeire építette, mely cikkek korábban napilapokban és irodalmi folyóiratokban láttak napvilágot. Az írások igen széles körű érdeklődésről, gazdag tematikáról tanúskodnak. Sok oldalról, sok metszetben a kisebbségi magyarság sorskérdéseit is tárgyalják.

A szerző gyakran utazik a szomszédos országok magyarlakta városaiba, településeire, és találkozik az ottani magyar politikai és szellemi élet műhelyeinek, szervezeteinek képviselőivel. Tapasztalatai alapján a magyar kisebbségek helyzete csupán Szlovéniában, Horvátországban és Kárpátalján tekinthető viszonylagosan megnyugtatónak. Fenyegető veszély a szomszédos országokban: a kisebbségellenes türelmetlenség, a nacionalizmus, az idegengyűlölet, következképp a magyarellenesség. A szerző olyan következtetésekre jut, hogy „a magyarság megtartásának és megerősítésének stratégiája most azon múlik, hogy a kisebbségi sorban élő magyaroknak sikerül-e polgárosodniok, fel tudják-e építeni önkormányzatukat: autonómiájukat, és helyre tudják-e állítani azt a nemzeti egységet, mely egyaránt kiterjed az anyaország, az utódállamok és a nyugati világ magyarságára. Legfontosabb, hogy itt Magyarországon erős és magabiztos ország épüljön fel, európai színvonalú gazdasági, politikai és kulturális intézményekkel, amelyek becstellet tudnak szerezni az országnak nemcsak a kisebbségi magyarok, hanem a szomszéd népek körében is."

A kötet írásai kitűnő, mélyenszántó, alapos tanulmányok. Minden nagyobb könyvtárban, de az iskolákban is ott van a helye.

Balassi Kiadó, 1994.

DR. FELEKY GÁBORNÉ
Kodály Téri Általános Iskola
Szeged

A személyiségfejlesztés kézikönyve

Két pszichológus, *Bagdy Emőke* és *Telkes József Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában* című könyve, illetve annak harmadik kiadása az, amelynek örülhettünk a közelmúltban. A fülszöveg ajánlása szerint az elméletet és a gyakorlatot kitűnő összhangba hozzák az írók a relaxációs tréning gyakorlásában, és bőségesen szolgálnak igen jól kidolgozott készség-, képesség- és személyiségfejlesztő gyakorlatokkal, az életből vett problémákat tárgyalják nagy segítő-készséggel és emberséggel.

Az iskolai munka belső megújításának pszichológiai eszközeit tárják elének úgy, hogy az iskoláról mint mentálhigiénés intézményről beszélnek, vagyis olyan helyről, ahol az optimális intellektuális és érzelmi fejlődést, testi-lelki és szociális kibontakoztatást kell lehetővé tenni. A hagyományos pedagógiai megközelítés a gyermekkori viselkedési problémákat az „autószerelő” stratégiájával kívánja megoldani, a humanisztikus pszichológus pedig ezzel szemben a fejlődés zavaraiént felfogott problémákról feltételezi, hogy maguktól elmúlnak, ha olyan körülményeket sikerül teremteni a gyermek számára, amelyben a tünetek fölöslegessé válnak.

A *lélektani csoportmunka alapjai* című fejezet a csoportdinamikai történések megfogalmazásával, az iskolában alkalmazható lélektani csoportmódszerekkel kézzelfogható segítséget nyújt számomra mint napközis nevelőtanár számára, de a tanítók, osztályfőnökök és szaktanárok legáltalább annyit meríthetnek belőle.

A szerzők külön fejezetet szentelnek a *pedagógus mentálhigiéniéje* témának. Megállapítják, hogy a tanári munka magányos foglalkozás, hisz más felnőtt jelenléte nélkül zajlik, és bizonytalan is, hiszen a sokféle cél eredménye nehezen mérhető. Úgy vélik, hogy a pedagógusokkal szemben irreálisan nagyok a kívánalmak, s aki megpróbál tökéletes tanár lenni, az szinte szükségszerűen elégedetlen lesz önmagával, esetleg büntudattal kell elfogadnia tökéletlenségét. Mindezek törvényszerűen stresszhez és szorongáshoz vezetnek a pedagógusokban. Külön szólnak a pályakezdők nehézségeiről, a kiegészítő jelenségről.

A következő nagy témakör – a *személyes fejlődést segítő beszélgetés a pedagógus és a tanuló kapcsolatában* – számomra a Gordon-módszerről szól, a diákokra ható direkt ráhatás helyett a bizalomteli elfogadás eredményességéről.

A további részekben az *empátia- és kommunikációfejlesztés pedagógusok számára*, a relaxációs tréning tanítása, gyakorlatok, s egy első osztályosok számára tervezett foglalkozás vázlatát nyújt konkrét segítséget a nevelői munkában.

A szerzők kézikönyvnek szánták a művet, s valóban gyakorlatias, alkalmas arra, hogy tanárként is kellő önbizalommal alkalmazzuk két pszichológus bemutatott tudásanyagát, s a gyerekek számára személyiségfejlesztő gyakorlatokat, foglalkozásokat vezessünk le.

A háromszáz oldalas könyv impozáns, százhuszonöt forrást megjelölő irodalomjegyzéke a további bűvárkodást segíti elő a fenti témákban. Véleményem szerint ma, az alternatív nevelési programok (Gordon, Waldorf, Freinet stb.) elterjedése idején a könyv szellemisége kapaszkodó, eligazodást segít.

Az ismertetés teljesebb, ha két szépséghibáról is szólok: néhány lapozás után a lapok függetlenítik magukat a borítótól, darabjaira esik a könyv, s az ára négy százhuszonhét forint.

Így is megéri!

Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 1994.

KOZMA LÁSZLÓNÉ

Általános Iskola

Tápiógyörgye

A „KINCSKERESŐ ISKOLÁBAN” jártam

240 percet töltöttem Winkler Mártával és 28 diákjával. Egy matematikaórára csöppentem be, ahol az előző órai felmérést ellenőrizték nem merev óravezetéssel, hanem kötetlen formában. A gyorsan végzők segítettek a gyengébbeket. A gyerekek felszabadultak, nem visszafogottak, kezelésükhöz **FONTOS** a hozzáértő pedagógus, a sokszínű programváltás, a feladatok hozzáigazítása a gyerekekhez. **EGYÉNISÉGEK NEVELŐDNEK!**

Minden gyerek egy külön világ, sajátos magatartással, véleménnyel. Sokszínűségükkel az **ÉLETET MINTÁZZÁK**. Elfogadják azt a **VALÓS** tényt, hogy nem vagyunk egyformák, de mindannyiunkban lehet **FELLEHHETŐ ÉRTÉK**. Mindenki **FONTOS!**

A pedagógus inkább a háttérből irányít, megvárja a feladat adta őszinte gyermeki reakciót. Hagy időt mindenre, de nagyon jól kiemeli és megerősíti, ami fontos. **MARADANDÓAN ÉRTÉKEL!**

Megerősített engem ez a délelőtt abban, hogy az egyént nem elfojtani kell, hanem hagyni őszintén kibontakozni. Bízni kell a közösség alakító és formáló erejében. Teret kell engedni az **ÉLETSZERŰ mozzanatoknak**. Tudni kell ráhangolni a gyerekeket a feladatra. Jutalmazni és biztatni kell! Meg kell tanítanunk **EGYÜTT ÉLNI** különböző temperamentumú, akarató, adottságú, magatartású egyéneket.